

STAPPENPLAN ONGEWENST GEDRAG

Inleiding

Dit stappenplan voor ongewenst gedrag geldt voor iedereen in en buiten de school. Het biedt een kader, maar het omgaan met leerlingen die bepaald ongewenst gedrag vertonen blijft maatwerk. Ongewenst en gewenst gedrag worden tegelijkertijd benoemd. Zo weet de leerling waarom hij een waarschuwing krijgt en weet hij van de leraar welk gedrag de leerkracht wel wil zien. Er wordt zo voorkomen dat door het gedrag van deze leerling, de leerkracht voortdurend wordt belemmerd in het lesgeven en de rest van de klas in het leren. In een dergelijke situatie wordt het gedragsprobleem te groot om goed te begeleiden in de klas. De leerkracht moet nu maatregelen treffen om toch door te kunnen werken met de rest van de klas. Hij zal de klas vóór de leerling moeten laten gaan. In de praktijk betekent dit meestal het isoleren van de leerling van de klas of hem in een andere klas te plaatsen. Het moet in eerste instantie de leerkracht en de andere leerlingen rust geven.

- Uitgangspunt is dat op consequente wijze wordt omgegaan met leerlingen met probleemgedrag.
- Doel is om de leerling te helpen in het adequaat omgaan met problemen en de rest van de klas en de leerkracht te kunnen laten doorwerken zonder dat dit teveel van invloed is op de rest van de klas en de leerkracht.
- Daarbij gaan we uit van vaste procedures die zowel op de interne als externe situatie gericht zijn.
- Communicatie naar alle betrokkenen is daarbij van essentieel belang.

Er zijn verschillende gradaties in grensoverschrijdend gedrag te herkennen. Hier horen verschillende maatregelen bij. Binnen de Geert Grootteschool kennen we een drietal maatregelen om zowel de veiligheid van ieder individu te waarborgen alsmede om een veilig schoolklimaat te scheppen.

- Time out
- Schorsing
- Verwijdering

Voor schorsing en verwijdering is er een apart protocol geschreven.

Time out

Grensoverschrijdend gedrag in de klas

In de klassensituatie volgt de leerkracht de volgende stappen wanneer een kind ongewenst gedrag laat zien:

Stap 1: Ik zie..., ik wil..., dit is je 1e waarschuwing. Bij de 3e dan...

Stap 2: Ik zie..., ik wil..., dit is je 2e waarschuwing. Bij de 3e dan...

Stap 3: Ik zie..., ik wil..., dit is je 3e waarschuwing. Nu ga je naar de time-out plek.

Stap 4: Werken in een ander klas.

Stap 5: Uit klassen verwijderen en op laten halen.

Acuut grensoverschrijdend gedrag

Als de veiligheid in het geding komt (denk aan gericht slaan, schoppen, weglopen) en bij brutaal gedrag (schelden of schreeuwen naar leerkrachten) gaat de leerkracht direct over tot stap 3: de time-out. Bij de volgende gedragingen gebeurt dat in ieder geval en kan ook besloten worden om direct over te gaan op het protocol schorsing en verwijdering. Het is aan de directeur van de school om dit te beoordelen.

- Fysiek ongewenst gedrag: gericht op het lichaam van de ander, zoals slaan, schoppen, spugen, verwonden, vastgrijpen enzovoort.
- Verbaal ongewenst gedrag: schelden, beledigen enzovoort.
- Het niet opvolgen van instructies van de leerkracht of ander personeel.
- Psychisch: lastigvallen, bedreigingen met geweld, chantage, onder druk zetten, schelden, achtervolgen enzovoort.
- Vernielingen van objecten en materialen.
- Weglopen van de school.
- Discriminatie in woord of gedrag.
- (Nep)wapens: Op onze school zijn (nep)wapens en gevaarlijke voorwerpen verboden.
- Seksueel: seksistische opmerkingen, seksuele toespelingen, ongewenste intimiteiten, etc.
- Digitaal geweld: pestgedrag via internet.
- Gebruik of bezit van verdovende middelen.

Stap 3 (na stap 1 en 2): Time-out plek

“Je zit nu hier, omdat... Ik wil dat je... Zo niet, dan werk je in een andere klas.”

Verder werken aan het schoolwerk. Leerkracht kan wel didactisch ondersteunen maar bouwt op dat moment niet aan de relatie. Lukt het hier nog niet dan werkt de leerling in een andere klas (stap 4, vooraf afspraken maken over welke klas). Tot het volgende dagdeel/de volgende pauze. Nadat een leerling op de time-out plek heeft gewerkt, krijgt de leerling eventueel ook een consequentie en/of een gesprek met de leerkracht. De leerkracht weet welke consequentie bij de klas past.

Stap 4: Andere klas

Verder werken (time-timer). Klaar/vragen/vastlopen? Leesboek. Leerkracht geeft geen aandacht. Eerste keer melden aan ouders en nabespreken met de leerling.

Tweede keer in een korte periode (binnen een week): de ouders komen op gesprek op school. In dit gesprek wordt concreet benoemd wat er gebeurd is. School en ouders trekken samen op in het zoeken naar oplossingen en zijn beiden (zie onderstaande tips voor gesprek) verantwoordelijk. Bij het tweede gesprek komt de IB erbij. Het gesprek met de bijbehorende afspraken worden op papier meegegeven en in Parnassys gezet.

Stap 5: Naar huis

Als de leerling de sancties niet accepteert wordt de directie/IB/overig personeel ingeschakeld. De leerkracht vraagt een kind uit de klas om de directeur, IB'er of de conciërge te halen. Deze ontfermt zich over het kind. De ouders worden gebeld en komen het kind halen. Er wordt direct een gesprek met de directeur gepland. Er wordt besproken dat bij een 3e keer (in circa een jaar tijd) het protocol *schorsing en verwijdering* in gang wordt gezet door de directie. 3e keer, leerkracht gaat in overleg met directie, schorsingsbeleid wordt besproken. Hierna vindt een gesprek plaats met de ouders en de leerkracht en directie.

Terugkeren naar de klas

Het dagdeel nadat de leerling in een andere klas heeft gewerkt maakt de leerling het goed met degene die last hebben gehad van zijn gedrag. Biedt excuses aan de leerkracht en/of de andere gedupeerden. De leerkracht besteedt er klassikaal aandacht aan. Hierin ligt de nadruk erop dat de

leerling die wil terugkeren hoort en begrijpt wat zijn gedrag voor gevolgen heeft voor de omgeving. Dus niet dat hij zelf wordt begrepen.

Weer beginnen bij stap 1

Bij grensoverschrijdend gedrag waarbij sprake is van een slachtoffer worden beide ouders op de hoogte gebracht. De ouders van het kind dat grensoverschrijdend gedrag laat zien komen op gesprek (zie stap 4, tweede keer). Overwegen van schorsing is aan de orde als grensoverschrijdend gedrag direct optreden noodzakelijk maakt. Er zal met zorg gehandeld worden om het gevoel van veiligheid bij het slachtoffer te herstellen en te waarborgen.

Grensoverschrijdend gedrag buiten de klas

Als er buiten iets gebeurd is, zijn de pleinwachten in eerste instantie verantwoordelijk.

Afkoelmogelijkheid

Een leerling kan boos worden of zijn over iets wat er speelt tijdens het buitenspelen. Deze leerling kan naar de pleinwacht toe komen om af te koelen. De pleinwacht hoeft niet direct actie te ondernemen, maar kan ervoor kiezen om de leerling te laten afkoelen op een bankje. Dit om escalaties te voorkomen in de 'vrije' situatie en om te voorkomen dat de leerling boos van het plein af loopt. Wanneer een leerling boos is of denkt te gaan worden, gaat hij zelf naar het specifieke bankje.

Wanneer de leerkracht een moment tijd heeft, gaat hij met de leerling praten, zodat de leerling weer rustig wordt. Daarna kan de leerling weer meedoen.

Grensoverschrijdend gedrag

Na 3 waarschuwingen (zie stap 1,2 en 3 van het stappenplan bij ongewenst gedrag) moet de leerling voor straf op een bankje zitten tot het einde van de pauze. Als het gedrag vraagt om een directe sanctie (brutaliteit/veiligheid) moet de leerling ook direct op het bankje en wordt er niet gewaarschuwd. De pleinwacht geeft door aan de leerkracht dat de leerling waarschuwingen heeft gehad en op het bankje heeft moeten zitten. De leerkracht van de leerling geeft de leerling de verdere sanctie.

Voor de leerkrachten

Wat vraagt dit van leraren

- Een time-out plek in of net buiten de klas
- Een afspraak bij wie je de leerling in de klas kan plaatsen
- Een universele sanctie bedenken die bij de time-out hoort (Nablijven/strafregels bijv.)
- Weten waar de plekken buiten zijn voor afkoelen

Wat is belangrijk in het gesprek met de ouders bij moeilijk gedrag

- Bedenk wat de grenzen van jou en de klas zijn en communiceer dit duidelijk naar de ouders toe.
- Zoek naar gemeenschappelijk belang in de opvoeding van de leerling.
- Leg duidelijk uit wat je van de leerling wil en waarom
- Benadruk dat het in het belang van de leerling is om samen één lijn te trekken
- Houd bij het gesprek in gedachten dat het gaat om het gedrag van de leerling. Dus niet om hoe het zich voelt of waar het gedrag vandaan komt.
- Je kunt grensoverschrijdend gedrag wel begrijpen, niet accepteren.
- Leg uit wat je gaat doen, hou hierbij in de gaten dat je meer leerlingen in de klas hebt en dus niet zomaar alles kunt doen voor deze leerling. De ouders bepalen niet wat jij in de klas gaat doen.

- Maak afspraken, wat gaan de ouders doen om te zorgen dat de leerling weer mee kan? Maak dit concreet, schrijf het op, eventueel met een handelingsplan en/of kindplan. Zet het in Parnassys.
- Als je je onzeker voelt vraag je altijd de directie of de IB erbij.
- Als je je onveilig of niet gerespecteerd voelt in het gesprek breek je het gesprek af met de boodschap: we maken een nieuwe afspraak, ik voel me niet gerespecteerd. Bij de volgende afspraak zit er iemand bij.